

Ehkäisevän päihdetyön toimielimen nimeäminen

Kaupunginhallitus 26.06.2023 § 184
546/05.05.00/2022

Kaupunginhallitus 30.08.2021 § 245

Ehkäisevä päihdetyö on päihteiden aiheuttamien terveydellisten, sosiaalisten ja yhteiskunnallisten haittojen ennaltaehkäisyä ja vähentämistä. Työn tavoitteena on vähentää päihteiden kysyntää, saatavuutta, tarjontaa ja päihdehaittoja sekä edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia.

Laki ehkäisevästä päihdetyöstä tuli voimaan 1.12.2015. Lain tavoitteena on edistää terveyden ja hyvinvoinnin tasa-arvoa, varmistaa ehkäisevän päihde työn edellytykset koko maassa sekä tukea erityisesti kuntia ja alueita kehittämään ehkäisevää päihdetyötä. Sosiaali- ja terveys ministeriö johtaa ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kehittää ja ohjaa ehkäisevää päihdetyötä koko maassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Aluehallintovirastot ohjaavat toimialueensa ehkäisevää päihdetyötä, suunnittelevat ja kehittävät sitä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukevat toimialueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholi-, huume- ja rahapelihaittojen sekä tupakoinnin vähentämisen. Laki ohjaa huomioimaan näistä aineista ja toiminnoista myös muille kuin päihteiden käyttäjille eli läheisille ja yhteiskunnalle aiheutuvat haitat. Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö perustuu yhteistyöhön, päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen seurantaan, käytettävissä olevaan tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin. Kysynnän vähentämisen rinnalle on nostettu saatavuuden rajoittaminen muun muassa yhteistyössä paikallisten elinkeinotoimijoiden kanssa.

Laki ehkäisevästä päihdetyöstä edellyttää, että kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen. Toimielimen tehtävänä on:

- 1) huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta;
- 2) huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle;
- 3) lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa kunnan tehtävissä
- 4) esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia kunnan hallinnossa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimissa sekä elinkeinotoimissa
- 5) huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitetut kunnan toimet sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1102/2017) ja tupakkalain (549/2016) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.
(28.12.2017/1119)

Kunnan ehkäisevään päihdetyöhön sovelletaan lisäksi terveydenhuoltolain

(1326/2010) 11 ja 12 §:ssä säädettyjä veloitteita terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä sekä sitä koskevasta suunnittelusta ja raportoinnista. Lisäksi ehkäisevän päihdetyön yhteydessä tulee edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia päihteiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi viranomaisyhteistyöllä, viranomaisille annettavilla lausunnoilla sekä kunnan omilla toimilla.

Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman (STM julkaisu 2015:19) mukaan käytännössä tarkoitukseen soveltuvia kuntalain (410/2015 30§) mukaisia toimielimiä ovat lautakunta, valiokunta ja toimikunta sekä kahden ensin mainitun alainen jaosto. Käytännössä kunta voi itsenäisesti päättää, minkä toimielimen tehtäväksi se antaa ehkäisevän päihdetyön. Ryhmällä tulee olla riittävästi päätösvaltaa ja asiantuntemusta. Sen tulee lisäksi mahdollistaa eri toimijoiden toimien yhteensovittaminen ja sen tulee huolehtia, että ehkäisevän päihdetyön laissa säädetyt tehtävät tulevat hoidettua kunnan eri toimialoilla.

Toimintaohjelman mukaan ehkäisevän päihdetyön paikallista koordinaatiota tukemaan on tarpeen nimittää myös vastuuhenkilö kunnan keskushallintoon sekä koordinaatiosta käytännössä vastaava taho, kuten yhdyshenkilö.

Toimielimen tehtävänä on:

- 1) huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta;
 - 2) huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle;
 - 3) lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa kunnan tehtävissä
 - 4) esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia kunnan hallinnossa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimissa sekä elinkeinotoimissa
 - 5) huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitettujen kunnan toimien sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1102/2017) ja tupakkalain (549/2016) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.
- (28.12.2017/1119)

(Valmistelija kaupunginjohtaja Anne Heusala puh. 044 728 8252)

Esittelijän (kaupunginjohtaja Anne Heusala) päätösesitys:

Kaupunginhallitus päättää:

- nimetä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen, joka muodostuu ehkäisevää päihdetyötä tekevästä tahosta.
- nimetä vastuuhenkilö kunnan keskushallintoon sekä koordinaatiosta käytännössä vastaava taho, kuten yhdyshenkilö.

Käsittely kokouksessa

Palvelujohtaja Alli Ruuhilehto esitteli asiaa ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti

1. nimetä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavaksi toimielimeksi kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan; ja

2. nimetä yhdyshenkilöksi OMA-valmentaja Marketta Pyysalon

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan loputtua 31.12.2022 tulee kaupunginhallituksen nimetä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen sekä nimetä vastuuhenkilö kunnan keskushallintoon sekä koordinaatiosta vastaava taho, kuten yhteyshenkilö.

Valmistelu ja lisätiedot:
hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
anitta.hietaniemi@taidekaupunki.fi, p. 044 097 9202

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Anne Heusala
Päätösesitys	Kaupunginhallitus päättää 1. nimetä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavaksi toimielimeksi sivistys- ja kulttuurilautakunnan; ja 2. nimetä yhteyshenkilöksi hyvinvointikoordinaattorin.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.